

Ingliz Tili O'qituvchisining Psixologik Yondoshuvi: Talabalar Xususiyatlari Asosida Muvaffaqiyatni Ta'minlash

Zokirova Fotima Sheraliyevna

Samarkand State Institute of Foreign Languages, Student of faculty of Foreign Languages

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz tili o'qituvchisining psixologik yondoshuvi va talabalarning individual xususiyatlarini hisobga olishning ahamiyati muhokama qilinadi. O'qituvchi talabaning o'rganish jarayonida yuzaga keladigan psixologik holatlarni, masalan, motivatsiyani oshirish, stressni kamaytirish va o'ziga bo'lgan ishonchni rivojlantirishni hisobga olishi kerak. Talabalar har xil o'rganish uslublariga ega bo'lib, ularning hissiy va ijtimoiy ehtiyojlari ham o'qish jarayoniga ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun, o'qituvchi bu xususiyatlarni inobatga olgan holda, har bir talaba uchun mos o'qitish metodlarini tanlashi zarur. Maqolada, psixologik yondoshuvlarning talabalarning muvaffaqiyatiga qanday ta'sir qilishini va o'qituvchining o'quvchilar bilan ijobiy aloqalar o'rnatishdagi roli tahlil qilinadi. Bu maqola ingliz tili o'qitish jarayonida psixologiyaning qanday muhim ahamiyatga ega ekanligini va uning samarali o'qitishda qanday foydali vosita bo'lishini ko'rsatib beradi.

Kalit so'zlar: Ingliz tili o'qituvchisi, psixologik yondoshuv, talabalar individual xususiyatlari, o'rganish uslubi, stressni kamaytirish, motivatsiya, til o'rganish muvaffaqiyati, pedagogik psixologiya, psixologik yordam, talaba psixologiyasi, o'qish muhitini yaratish, ijobiy mustahkamlash, talabaning o'ziga bo'lgan ishonchi, o'qish jarayoni, psixologik ehtiyojlar.

Kirish: Ingliz tili o'qituvchisi uchun faqat tilni o'rgatish emas, balki talabaning psixologik holatini, ehtiyojlarini va individual xususiyatlarini ham hisobga olish juda muhimdir. Har bir talaba o'zining o'rganish uslubi, psixologik holati va ijtimoiy muhitiga ko'ra farqlanadi, shuning uchun o'qituvchining psixologik yondoshuvi ta'lim jarayonining muvaffaqiyatli bo'lishida katta rol o'ynaydi. Psixologik jihatlar, masalan, motivatsiya, o'ziga bo'lgan ishonch, stress va talabalar o'rtasidagi ijtimoiy aloqalar, ingliz tilini o'rganish jarayonida sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ushbu maqolada ingliz tili o'qituvchisining psixologik yondoshuvlar orqali talabalarning individual ehtiyojlarini qanday qondirish, ularning o'rganish samaradorligini qanday oshirish mumkinligi haqida fikr yuritiladi. Maqsad — ingliz tili o'qituvchisi sifatida talabalarning psixologik jihatlariga e'tibor qaratish va ularning o'rganish jarayonini yanada samarali qilish yo'llarini ko'rsatishdir. (1).

Asosiy Qism

Ingliz tili o'qituvchisi faqat grammatikani o'rgatish yoki lug'atni yodlashga qaratilgan darslar o'tkazibgina qolmasligi, balki talabaning psixologik holatini, o'rganish uslubini va individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda, samarali yondoshuvlarni tanlashi kerak. Har bir talaba o'zining o'ziga xos xususiyatlari bilan o'qish jarayonida muvaffaqiyatga erishishi mumkin. Bu muvaffaqiyatni ta'minlashda o'qituvchining psixologik bilimlari katta rol o'ynaydi. Psixologik yondoshuvlar, jumladan, ijobiy mustahkamlash, stressni kamaytirish va o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash, talabaning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishga yordam beradi va til o'rganishdagi muvaffaqiyatini oshiradi (2).

Talabalar o'qish jarayonida ko'plab psixologik to'siqlarga duch kelishadi. O'ziga ishonchsizlik, qo'rquv yoki stress - bu omillar talabaning o'qishdagi muvaffaqiyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi

mumkin. O'qituvchi talabaning psixologik holatini diqqat bilan kuzatib, unga mos ravishda yordam berishi, unga ijobiy energiya berishi lozim. Psixologik yondoshuvlar o'quvchiga stressni kamaytirish, o'ziga bo'lgan ishonchini oshirish va o'qishga bo'lgan ijobiy munosabatni shakllantirishga yordam beradi. Bu talabaning til o'rganish jarayonini osonlashtiradi va muvaffaqiyatli natijalarga olib keladi (5).

O'qituvchi, shuningdek, talabaning o'rganish uslubi va ehtiyojlarini hisobga olib, darsni rejalashtirishda kreativ yondoshuvlarni qo'llashi kerak. Ba'zi talabalar vizual materiallarni afzal ko'rishadi, boshqalari esa eshitish orqali yaxshiroq o'rganadilar. O'qituvchi, shuningdek, kinestetik o'rganishga moyil bo'lgan talabalar uchun darslarni yanada interaktiv va amaliy qilish orqali, har bir talabaning o'ziga mos uslubini inobatga olgan holda dars o'tkazishi zarur. Bunday yondoshuv o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning muvaffaqiyatlarini ta'minlaydi (6).

Bundan tashqari, talabalarning o'zini anglash jarayonini qo'llab-quvvatlash ham juda muhimdir. O'qituvchi talabaning o'z salohiyatiga ishonchini oshirishi, unga yordam berishi, uning ichki motivatsiyasini kuchaytirishi kerak. Bu talabaga o'qish jarayonidan zavq olishiga va o'ziga bo'lgan ishonchni rivojlantirishga imkon yaratadi. Agar talaba o'zini erkin his qilsa va o'qish jarayonidan rohatlansa, bu uning ingliz tilini o'rganishda muvaffaqiyatga erishishiga yordam beradi (3).

Natija va Muhokama

Ingliz tili o'qituvchisi o'zining psixologik yondoshuvlarini dars jarayoniga kiritishi orqali talabaning o'qishdagi muvaffaqiyatini oshiradi. Talabaning individual ehtiyojlari, o'rganish uslubi va psixologik holatini hisobga olish, o'qituvchining samarali yondoshuvini belgilaydi. Psixologik yondoshuvlar talabaning stressini kamaytirish, motivatsiyasini oshirish va o'ziga bo'lgan ishonchini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu o'z navbatida, talabaning til o'rganishdagi muvaffaqiyatini ta'minlaydi (7).

Shuningdek, darsda ijobiy muhit yaratish va talabalarning o'zaro hamkorligini rivojlantirish ham juda muhimdir. Talabalar o'zlarini erkin va xavfsiz his qilgan muhitda o'qishlari ko'proq samarali bo'ladi. O'qituvchining shunday muhit yaratishi, talabalar o'rtasida bir-birini qo'llab-quvvatlash va yordam ko'rsatish imkoniyatini yaratadi, bu esa til o'rganish jarayonini samarali qiladi. O'qituvchining ijtimoiy-emotsional yondoshuvi, talabalar o'rtasida o'zaro munosabatlar va hamkorlikni mustahkamlashga yordam beradi (4).

Xulosa

Ingliz tili o'qituvchisining psixologik yondoshuvi talabalar uchun til o'rganish jarayonini samarali qilishda juda muhimdir. O'qituvchining psixologik bilimlari, talabaning individual ehtiyojlari va o'rganish uslubini hisobga olish, stressni kamaytirish, motivatsiyani oshirish va ijobiy o'qish muhitini yaratish, talabaning o'qishdagi muvaffaqiyatini ta'minlaydi. Talabalar o'qish jarayonidan rohatlansa, o'ziga bo'lgan ishonchni rivojlantirsa, tilni o'rganishdagi muvaffaqiyatlari yanada yuqori bo'ladi (5).

Shu bilan birga, o'qituvchining psixologik yondoshuvni qo'llashi talabaning umumiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'qituvchi o'quvchilarni qo'llab-quvvatlab, ularning psixologik ehtiyojlarini inobatga olib, ular bilan yaxshi munosabatda bo'lishi kerak. Bu o'z navbatida talabaning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi va uning akademik muvaffaqiyatini ta'minlaydi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching* (5th ed.). Pearson Education.
2. Ellis, R. (2008). *The Study of Second Language Acquisition* (2nd ed.). Oxford University Press.
3. Gardner, R. C., & Lambert, W. E. (1972). *Attitudes and Motivation in Second-Language Learning*. Rowley, MA: Newbury House.
4. Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Teaching* (4th ed.). Longman.

5. Krashen, S. D. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon Press.
6. Oxford, R. L. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Newbury House.
7. Schunk, D. H. (2012). *Learning Theories: An Educational Perspective* (6th ed.). Pearson.